

Bent Blüdnikow

Præmieselskabet: Gamle håndværk, nye tider

Master Talent Arts & Crafts

i anledning af Præmieselskabets 225-års jubilæum, 2018

Af Merete N. Christensen

To ting har blandt meget andet optaget integrations- og uddannelses/erhvervsdebatten i Danmark i de seneste årtier:

- 1) Integration af folk af "anden festlig oprindelse" (udtryk fra *Politikens* tillæg "At Tænke Sig") gennem arbejde.
- 2) Behovet for praktisk undervisning i skolerne og flere unge i lære i håndværksfagene, som skriger på tilgang.

Ved et møde på Vestegnen i 1990'erne omkring integration på arbejdsmarkedet af unge tosprogede, som det vist hed dengang, udtalte en politiker, at vi i Danmark aldrig havde haft tradition for særbehandling eller belønning af arbejdsgiverne i den henseende. Jeg markerede, men talerlisten var slut. Efterfølgende ville jeg fortælle politikerens, at vi faktisk havde mindst ét eksempel på dét, han afviste, men han ville ikke høre. Jeg tænkte naturligvis på Præmieselskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Kunster og Haandværk. Her præmierede man mestre, som indtil 1788 alle var kristne, for at tage unge jøder i lære og uddanne dem til svende med mulighed for selv at blive mestre en dag.

Den gamle fond af 1793 bag Præmieselskabet er nu omdannet til talentudviklingsprogrammet med det moderne danske navn (sic) *Master Talent Program – Arts and Crafts*. Formålet med skriftet er at formidle Præmieselskabets særlige historie: "Historien om Præmieselskabet er fortællingen om et usædvanligt

samarbejde mellem jøder og kristne i en periode, hvor jødehadet kunne bryde ud, som det gjorde under Den korporlige Jødefejde i 1819" (s. 5). Og Bent Blüdnikows fine lille skrift i A4-format er illustreret med spændende

Anmeldelser

collager af Benjamin Grodin. Forsiden viser således en glaspuster.

Forgængeren til indeværende skrift, Georg Simons skrift *Præmieselskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Kunster og Haandværk, Et Jubilæumsskrift 200 År* (1999), kom oven på fejringen af Præmieselskabet i 1995. Lovene blev konfirmeret i 1795. Der er således flere datoer, der kan mindes. Blüdnikow bringer en tidslinje til støtte for udviklingen af Præmieselskabet.

Når man fandt det nødvendigt at præmiere mestre, der tog jødiske drenge i lære, var det for at kompensere dem for tabt arbejdsfortjeneste på lørdage, samt at bespisning ikke kunne være en del af kontrakten, da læredrengene skulle kunne opretholde en kosher livsstil. Det fremhæves, at der gennem hele Præmieselskabets historie har været tale om et kristent-jødisk samarbejde med en administration af de indsamlede midler bestående af to kristne og to jødiske medlemmer. Efter ophøret af særbestemmelser for jøder belønnedes både jødiske og kristne unge i håndværksfagene med legater (og medaljer). Skriftet påviser den store betydning, som dette initiativ fra 1793 har haft for integrationen af jøder på arbejdsmarkedet – sammen med oprettelsen af de to skoler for jødiske børn i henholdsvis 1805 og 1810 (nu Carolineskolen, Jødisk Fællesskole).

Når man i disse år taler om, at jødernes integration lykkedes, mens muslimernes ikke gør, så kan man vist godt med støtte i dette skrift sige, at:

- 1) Der skal initiativer af positiv, samarbejdsvillig karakter til, for at det kan lykkes.
- 2) Ting tager tid.

Her kan man altså godt tage ved lære af initiativerne i 1793 og fremefter. Man får lyst til at sige til politikere og private borgere: Hvis I vil have de unge ind på håndværksvejen, såvel jøder som kristne og muslimer, så bare kom i gang. Her har I anvisning på vejen.